

gregatie. De bundel die hem bij zijn zeventigste verjaardag werd aangeboden, toont nog andere aspecten van deze veelzijdige 'liefhebber' in de goede zin des woords. Zo was hij bewaarder van een der belangrijkste kerkschatten uit ons land, die van de Sint Servaas-kerk in Maastricht. Van de zeven artikelen uit deze fraai verzorgde bundel die hier voor *DNK* worden gesignaleerd, hebben er drie betrekking op de onderwijsgeschiedenis en vier op de kerkgeschiedenis in brede zin.

P.J.H. Ubachs vraagt zich af of het primaire onderwijs te Maastricht gedurende de (lange) Franse tijd 'vernieuwd of vernield' werd. Hij komt in een lezenswaardig verhaal tot de slotsom dat geen van beide het geval was. Behartenswaardig is zijn opmerking dat onderwijsgeschiedenis veelal te veel op instellingen en wetgeving is gericht en te weinig op inhoud en pedagogiek, en bovendien vaak anachronistische trekjes vertoont. J.M.E. Vleeshouwers vestigt de aandacht op de rol die de verlichte pastoor van Limbricht F.J. Page (1771-1834), tevens schoolopziener, speelde bij het invoeren van onderwijsvernieuwingen onder koning Willem I. De Luikse bisschop van Nederlandse afkomst C.R.A. van Bommel, een internationaal bekend onderwijsspecialist, wordt door M. Hanson in zijn bemoeienissen met het middelbaar onderwijs in Limburg geschetst als een pedagoog met verfrissende en zeer menselijke opvattingen. H. van Dijk beschrijft de langzame teloorgang in de loop van de negentiende eeuw van de kerkmuziek in Maastricht, waar eerder op dit terrein de kapittels van O.L. Vrouw en St. Servaas een grote traditie kenden. Hij wijst op het belang van de koor-bibliotheek van O.L. Vrouw, die op dit ogenblik gecatalogiseerd wordt. R. de la Haye behandelt de perikelen rond de mogelijk legendarische heilige Martinus van Tongeren, bisschop van Maastricht, die in de vorige eeuw in het kader van de hernieuwde aandacht voor de middeleeuwen werd 'afgestoft'. Het artikel bevat een prikkelende tabel waarin de *propria* van het oude bisdom Roermond uit 1683 en het nieuwe uit 1867 tegen elkaar worden afgezet. B.C.M. van Hellenberg Hubar wijdt een doorwrochte bijdrage aan de godsdienstige en kunsttheoretische achtergronden van de polychrome beschilderingen door de architect P. Cuijpers aangebracht in kerkgebouwen. Zij legt daarbij verbanden met ontwikkelingen in het buitenland (vooral Frankrijk en Engeland) en met de gedachtenwereld van katholieke esthetische denkers als J.A. Alberdingk Thijm en J.W. Brouwers. Vermakelijk en leerzaam is tenslotte het verhaal van de afschaffing van het rookverbod (1921) bij de congregatie der Broeders van Maastricht, van de hand van M. Bohnen.

J.P. de Valk